

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Lp Andres Ruul
andres@conseno.com

Teie 05.09.2024

Meie 04.10.2024 nr 2.2-9/24/2264-2

Vastus selgitustaotlusele

Andmekaitse Inspeksioon (AKI) sai Teie pöördumise, milles küsite seoses küpsiste korrektse kasutamisega veebilehtedele. Kuna soovite küpsiste teemal selgust saada, siis selgitab inspeksioon küpsiste kasutamise regulatsiooni ning reegleid üldiselt ning sellest tulenevalt saate ka loodetavasti vastused oma küsimustele.

Märgime, et isikuandmete kaitse üldmääruse (IKÜM) artikkel 4 punkti 1 kohaselt on isikuandmeteks igasugune teave tuvastatud või tuvastatava füüsilise isiku kohta. Isikuandmete töötlemine on iga isikuandmetega tehtav toiming. IKÜM põhjenduspunkt 30 selgitab, et füüsilisi isikuid võib seostada nende seadmete, rakenduste, tööriistade ja protokollide jagatavate võrguidentifikaatoritega, näiteks IP-aadresside või küpsistega, või muude identifikaatoritega, näiteks raadiosagedustuvastuse kiipidega. See võib jätta jälgi, mida võidakse kasutada füüsiliste isikute profileerimiseks ja nende tuvastamiseks, eelkõige juhul, kui neid kombineeritakse serveritesse saabuvate kordumatute identifikaatorite ja muu teabega.

Küpsiste regulatsioon tuleneb EL direktiivist [2002/58/EÜ](#) (eraelu puutumatust ja elektroonilist sidet käsitlev direktiiv), mida muudeti direktiiviga [2009/136/EÜ](#). **Tulenevalt EL direktiivist 2002/58/EÜ preambula punktist 25 on veebilehe haldajad kohustatud esitama selge ja täpse teabe, millist tüüpi küpsiseid nende veebileht kasutab ja mis eesmärgil. Küpsiste paigaldamiseks peab olema konkreetne õiguslik alus.**

Seejuures on sõnaselgelt direktiivis ettenähtud, et küpsiste kasutamiseks peab olema isiku eelnev nõusolek, v.a juhul kui andmete tehnilise salvestamise ja juurdepääsu ainus eesmärk on edastada sidet elektroonilises sidevõrgus või mis on teenuseosutajale hädavajalik infoühiskonna teenuse osutamiseks. Hädavajalikud küpsised on näiteks kasutaja sessiooni-, keele-eelistuse- või autentimise küpsised. Sellised küpsised otseselt ei mõõda midagi, vaid toetavad veebilehe põhifunktsioone. Nõusoleku kohustust (küpsistele, mis vajavad nõusolekut) on kinnitanud ka Euroopa Kohus 01.10.2019 asjas number C-673/17¹. Euroopa Kohus on otsuses ka rõhutanud, et nõusolek kolmandate osapoolte küpsiste kasutamiseks tuleb võtta sõltumata sellest, kas tegemist on isikuandmetega või mitte.

Juhul, kui veebilehel on kasutusel analüütilised küpsised, reklaamküpsised või küpsised, millega edastatakse andmeid kolmandatele osapooltele ning edastatav teave võimaldab inimest kas otseselt või kaudselt tuvastada, tuleb lähtuda isikuandmete kaitse üldmäärusest ning seda tüüpi küpsiste paigaldamiseks peabki olema kasutaja eelnev nõusolek. Andmesubjekt peab aru saama, milliseid

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/et/TXT/?uri=CELEX:62017CJ0673>

küpsiseid veebileht kogub ja tal peab olema võimalik iga küpsiseliigi kohta anda eraldi nõusolek (v.a võrgulehe toimimiseks hädavajalikud küpsised).

Nõuetele vastav teade küpsiste kasutamisest sisaldab selgitust, mis eesmärgil küpsiseid kasutatakse, kui kaua ja kes on need erinevad osapooled, kellega on kavas neid jagada (kui on asjakohane). Teade peaks sisaldama viidet andmekaitsetingimustele, kus on selgitatud ka küpsiste kasutamise tingimusi. Soovitame selgitustes viidata ka konkreetsete küpsiste nimetustele.

Kindlasti tuleb jälgida, et kui teatud küpsised eeldavad kasutaja nõusolekut, tohib sellised küpsised laadida alles peale kasutaja tahteavaldust. Meie praktika on paraku näidanud, et vaatamata nõusoleku bannerile laetakse küpsised kasutaja arvutisse kohe veebilehe avamisel. See ei ole aga korrektne.

Nõusoleku banner peaks sisaldama kolme võimalust - (1) kasutaja saab korraga nõustuda kõigi küpsistega (st nii vajalikud kui mittevajalikud), (2) kasutaja saab keelduda küpsistest (st rakenduvad ainult vajalikud küpsised) ning (3) kasutaja saab täiendavalt hallata, millised mittevajalikud küpsised ta lubab. Näiteks ei soovi kasutaja reklaamküpsiseid, kuid statistika (analüütika) küpsistega on nõus. Lisaks ei ole sobiv kasutada eeltäidetud lahtreid või muud sellist, sest tegemist on tumedate või petlike mustritega (*deceptive design pattern*). Petlik disain kasutajaliideses manipuleerib kasutajaid tegema teatavaid valikuid või sooritama konkreetseid tegevusi, mida nad ei teeks, kui neil oleks tegelik valikuvõimalus või kui nad sellest aru saaksid.

Juba nõustunud küpsiste kustutamiseks on kolm levinud võimalust – vilunumad kasutajad oskavad neid juba ise veebilehitsejas kustutada. Teiste kasutajate võtmes on hea tava veebilehel hoida infot, kuidas kasutajad seda teha saavad. Kolmas võimalus on aega ajalt banneriga meelde tuletada, et küpsised on kehtiva nõusoleku alusel kasutusel ja kui kasutaja neid enam ei soovi, siis mida ta tegema peab.

Lõpetuseks, loodame, et meie selgitustest on Teile abi ning märgime veelkord, et Andmekaitse Inspeksioon saab eelkõige anda üldiseid selgitusi seoses küpsistega. Kui Teil on vajalik analüüsida konkreetseid juhtumeid (konkreetsed veebilehe puhul või muuks juhuks), siis sellisel juhul on Teil võimalus pöörduda nõustajate poole, kes sellealaseid teenuseid igapäevaselt pakuvad (õigusnõustajad jne).

Lugupidamisega

Eleri Pilliroog
andmeturbe ekspert
peadirektori volitusel